

Centrum DZWONI

Planowanie kariery zawodowej osób
z niepełnosprawnością -
- na przykładzie doświadczeń Polskiego Stowarzyszenia
na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną

WYNIKI RAPORTU KOŃCOWEGO INSTYTUTU BADAŃ EDUKACYJNYCH DOTYCZĄCEGO WŁĄCZAJĄCEGO SYSTEMU EDUKACJI I RYNKU PRACY WSKAZUJĄ NA NASTĘPUJĄCE BARIERY W ZATRUDNIANIU OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ:

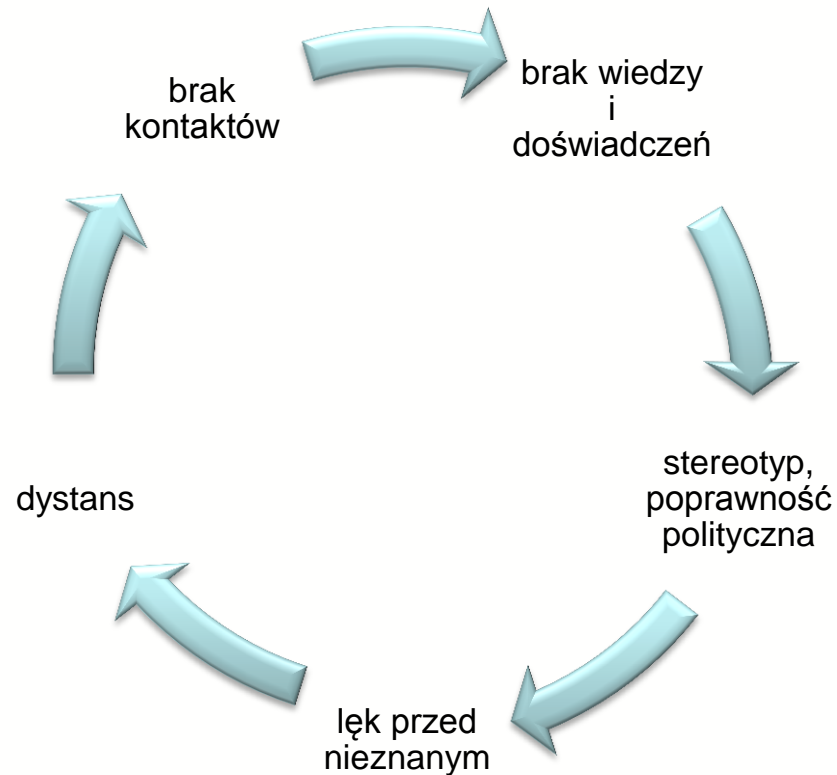
- szkolnictwo słabo powiązane z sytuacją na rynku pracy i popytem na konkretne zawody,
- niska motywacja osób z niepełnosprawnością do podejmowania zatrudnienia. Może ona świadczyć o niskiej ocenie własnych możliwości ww. osób w tym zakresie i wiązać się z auto wykluczeniem. Z drugiej strony bywa pochodną systemu rentowego i tzw. pułapki świadczeniowej,
- niewielka wiedza pracodawców (oraz samych osób z niepełnosprawnością), jeśli chodzi o instrumenty wsparcia związane z aktywizacją zawodową, w tym dofinansowanie z PFRON do wynagrodzeń niepełnosprawnych pracowników,
- w przypadku pracodawców z otwartego rynku pracy dużą barierą w zatrudnianiu pracowników z niepełnosprawnością są obawy przed takimi osobami, wynikające z niewielkiego doświadczenia z niepełnosprawnością, zarówno na gruncie zawodowym, jak i prywatnym. Pracodawcy obawiają się także formalności związanych z zatrudnianiem ww. osób, co związane jest z nieznaną procedurą związaną z zatrudnianiem tej grupy.

WYNIKI RAPORTU KOŃCOWEGO INSTYTUTU BADAŃ EDUKACYJNYCH DOTYCZĄCEGO WŁĄCZAJĄCEGO SYSTEMU EDUKACJI I RYNKU PRACY:

Autorzy raportu podkreślają również, że:

*„panuje zgoda co do tego, że młodzież z niepełnosprawnością **potrzebuje lepszego doradztwa zawodowego w szkole**. Co ważne, to nie urzędy pracy wydają się być najważniejszym partnerem w tym procesie, ale istotne są zmiany w ramach doradztwa zawodowego prowadzonego w szkołach. Dotyczy to zwłaszcza odpowiedniego przygotowania kadry pedagogicznej”.*

PRZYCZYNY WYKLUCZENIA – BŁĘDNE KOŁO STEREOTYPÓW

KONWENCJA ONZ (PREAMBUŁA)

„Przyrodzona **godność i wartość oraz równe i niezbywalne prawa** wszystkich członków rodziny ludzkiej jako podstawa wolności, sprawiedliwości i pokoju na świecie.”

Uznanie prawa i znaczenia dla osób niepełnosprawnych:

- **samodzielności**
- **niezależności**
- **wolności w dokonywaniu wyborów**

PRACA DLA KAŻDEGO

artykuł 27 Konwencji ONZ – Praca i zatrudnienie

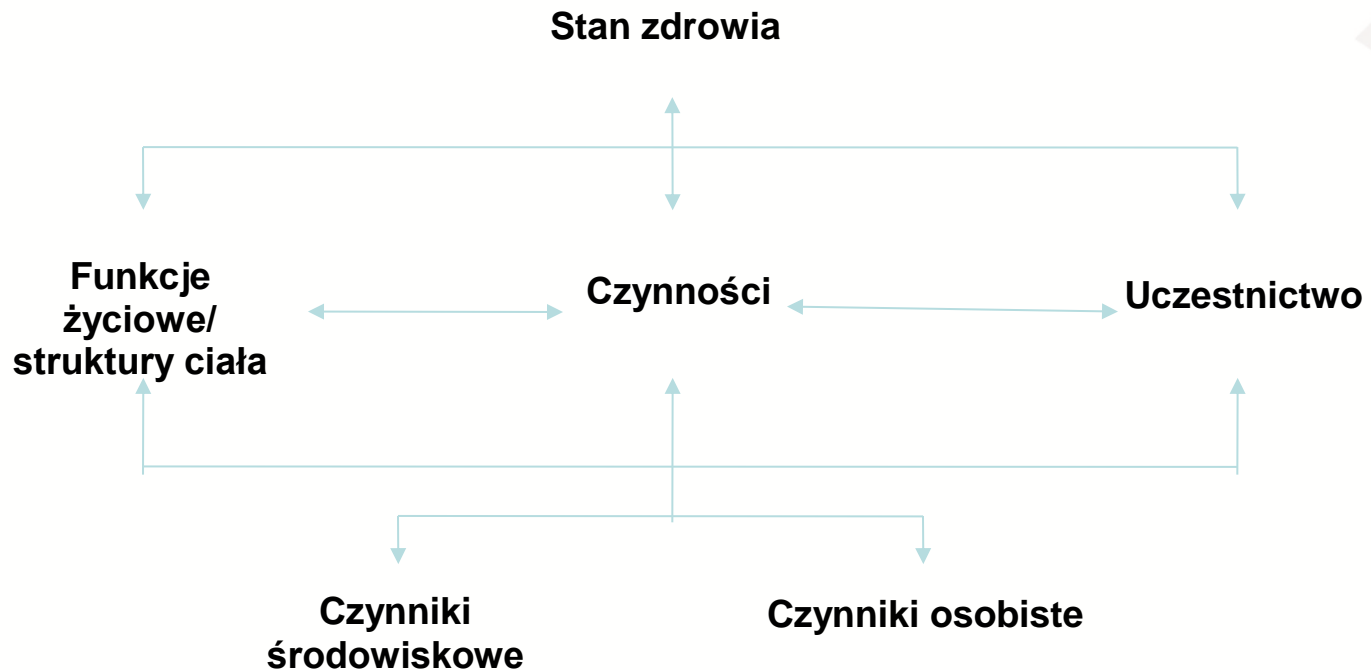
*„gwarantuje prawo osób niepełnosprawnych do pracy,
na równych zasadach z innymi obywatelami, w tym
prawo do utrzymywania się z pracy **wybranej przez
siebie***

*i akceptowanej na rynku pracy
i w środowisku pracy, **o charakterze otwartym**,
niewykluczającym i dostępnym dla osób
niepełnosprawnych”.*

ICF bio psycho social
model.classification.WHO.disabilit_f.mezzal
ana.mp4

ZINTEGROWANY BIOPSYCHOSPOŁECZNY MODEL FUNKCJONOWANIA I NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Funkcjonowanie jednostki jest postrzegane jako interakcja lub złożony wzajemny związek między stanem zdrowia a czynnikami kontekstowymi. Między czynnikami tymi zachodzi dynamiczna interakcja.

CZYM JEST NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ?

- Niepełnosprawność opisuje sytuację jednostki, nie jest natomiast stałą cechą danej osoby.
- Niepełnosprawność zależy od oczekiwań i wymagań stawianych przez środowisko.
- Niepełnosprawność - wielowymiarowe zjawisko wynikające ze wzajemnych oddziaływań między ludźmi i otaczającym ich środowiskiem.
- Nie istnieją kryteria «a priori», które pozwoliłyby sklasyfikować niepełnosprawność. Kryteria takie można jedynie «zdefiniować».
- Rozpoznanie niepełnosprawności przebiega inaczej w każdym kraju, a także dla każdej jednostki.
- Każdy człowiek na pewnym etapie życia może doświadczyć stanu zdrowia, który - w niesprzyjającym środowisku - staje się niepełnosprawnością.

KONCEPCJA I ZAŁOŻENIA ICF

Funkcjonowanie i niepełnosprawność nie są konsekwencją chorób, lecz są związane z szeregiem czynników:

- ze środowiskiem, w którym mieszka;
- ze stanem zdrowia;
- z indywidualnymi cechami;

CZYNNIK ŚRODOWISKOWY SZKOŁA

Następujące czynniki otoczenia mogą wpływać na zachowanie oraz osiągnięcia ucznia:

- wspieranie ucznia przez nauczyciela w szkole i/albo innych uczniów
- stosunek ucznia do nauczyciela w szkole i/albo innych uczniów
- nastawienie nauczyciela oraz innych uczniów
- nastawienie innych pracowników zatrudnionych w szkole
- wielkość i skład klasy
- materiał przedmiotowy oraz inne materiały i technologie edukacyjne
- cechy architektoniczne samego budynku szkoły
- hałas, światło, jakość powietrza
- pozostałe czynniki w otoczeniu szkolnym

OTOCZENIE: RODZINA

- wspieranie oraz relacje ucznia w kręgu rodzinnym
- wspieranie oraz relacje rodziny w otoczeniu ucznia
- nastawienie rodziców i rodzeństwa
- nastawienie dalszego otoczenia do rodziny
- pozostałe czynniki w otoczeniu rodzinnym.

OTOCZENIE: POZASZKOLNE / RÓWIEŚNICZY / CZAS WOLNY

- relacje ucznia z innymi rówieśnikami oraz wspieranie przez grupę rówieśniczą w otoczeniu pozaszkolnym
- nastawienie grupy rówieśniczej oraz osób spoza otoczenia szkolnego
- oferty pozaszkolne (czas wolny, hobby, kółka zainteresowań)
- pozostałe czynniki w otoczeniu pozaszkolnym.

PERSPEKTYWA UCZESTNICZENIA

Działania

krótkoterminowe

- koncentrowanie się na uczestniczeniu osoby z niepełnosprawnością w jakiejś konkretnej sytuacji życiowej, czyli na przykład w szkole;
- biorąc pod uwagę potrzeby ucznia na tu i teraz, które pozwolą mu lepiej rozwijać swoje predyspozycje w systemie edukacji.

Działania długoterminowe

- koncentrowanie się, na całym życiu osoby z niepełnosprawnością, w tym dziecka z niepełnosprawnością i zastanowienie się, czy ten proces, który teraz realizujemy dobrze wpłynie na jakość życia w przyszłości;
- potrzeby ucznia w ciągu najbliższych lat - to stwarza szerszą perspektywę, ma o wiele szerszy zasięg.
Patrzymy czego uczeń może później potrzebować, po to żeby w dalszym życiu mogło uczestniczyć w całym procesie edukacyjnym, a później zawodowym.

UMIEJĘTNOŚCI ZACHOWANIA SIĘ W SYTUACJACH SPOŁECZNYCH STAŁY SIĘ PUNKTEM WYJŚCIA

1. Przejście od nauki tradycyjnej do nauki opartej na kształceniu kompetencji.
2. Osoba pełni centralną rolę we własnym rozwoju.
3. Oczekiwany rezultat: zwiększenie motywacji i ostatecznie znalezienie pracy, zgodnie z możliwościami.
4. Transfer wiedzy oraz nabywanie umiejętności zawodowych w sytuacjach praktycznych.

NAD JAKIMI UMIEJĘTNOŚCIAMI WARTO PRACOWAĆ?

- Otwartość na doświadczenie. Zwłaszcza w obszarze elastyczności wyboru stanowiska pracy, podejmowaniu inicjatywy;
- Motywacja. Szkoła mogłaby urealnić możliwości danej osoby oraz wypracować realistyczny obraz siebie. Uświadomić czym jest proces poszukiwania pracy;
- Kontrolowanie zachowań we wzajemnych kontaktach;
- Nawiązanie kontaktów stosowanie do pełnionych ról społecznych;
- Zachowanie dystansu społecznego;
- Nawiązanie kontaktu z nieznanymi;
- Warto położyć nacisk na znajomość zasad rządzących relacjami społecznymi. Savoir vivre w relacjach interpersonalnych, utrzymywanie odpowiednich granic;
- Asertywne wyrażanie swoich potrzeb oraz przyjmowanie krytyki w społecznie akceptowalny sposób oraz prowadzenie rozmowy;

NAD JAKIMI UMIEJĘTNOŚCIAMI WARTO PRACOWAĆ?

- Utrzymywanie odpowiedniej higieny osobistej;
- Kształtowanie umiejętności podejmowania decyzji oraz przewidywania konsekwencji, itp.
- Wzmacnianie punktualności, obowiązkowości, wywiązywania się z ustaleń;
- Samodzielnego korzystania ze środków transportu;
- Uczenie technik radzenia sobie ze stresem;

TRANSFER WIEDZY

- **Przejście** od treningu przygotowawczego **do treningu indywidualnego już na stanowisku pracy.** Stąd **kluczowa rola praktyk wspomaganych zorganizowanych** zgodnie z preferencjami osoby na otwartym rynku pracy.
- Transfer wiedzy opartej na praktycznych umiejętnościach, wskazujący, że osoby wymagające intensywnego wsparcia w zakresie zdolności pojęciowych mogą nauczyć się wykonywać dosyć skomplikowane zadania w miejscu pracy.
- Po odpowiednim szkoleniu i ze wsparciem osoby z niepełnosprawnością intelektualną mogą pracować na zwyczajnych stanowiskach i wykonywać skomplikowane zadania.
- Doświadczenie pokazuje, że aby nauka i szkolenia osób z niepełnosprawnością intelektualną były skuteczne, należy - jeśli to tylko możliwe - stawiać na **sytuacje praktyczne i rzeczywistą pracę.**

DLACZEGO WARTO?

BO MAMY PERSPEKTYWĘ:

- ponad 4500 osób otrzymało wsparcie w ramach zatrudnienia wspomaganego;**
- ponad 1500 osób z niepełnosprawnością podjęło zatrudnienie na otwartym rynku pracy przy wsparciu trenera pracy;**
- Prawie 1000 pracodawców otrzymało wsparcie;**

ZATRUDNIENIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA OTWARTYM RYNKU PRACY

Praca wspomagana (supported employment) uznana została w wielu krajach na całym świecie za **najbardziej efektywną formę zatrudnienia** osób niepełnosprawnych z największymi trudnościami w samodzielnym pozyskaniu i utrzymaniu zatrudnienia **na otwartym rynku pracy**.

MODEL JOB COACHING

zmiana podejścia w aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy

z usług tradycyjnych

WYSZKOLIĆ → UMIEŚCIĆ
na

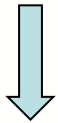
zgodne z modelem WSPOMAGANEGO ZATRUDNIENIA

UMIEŚCIĆ → WYSZKOLIĆ → UTRZYMAĆ

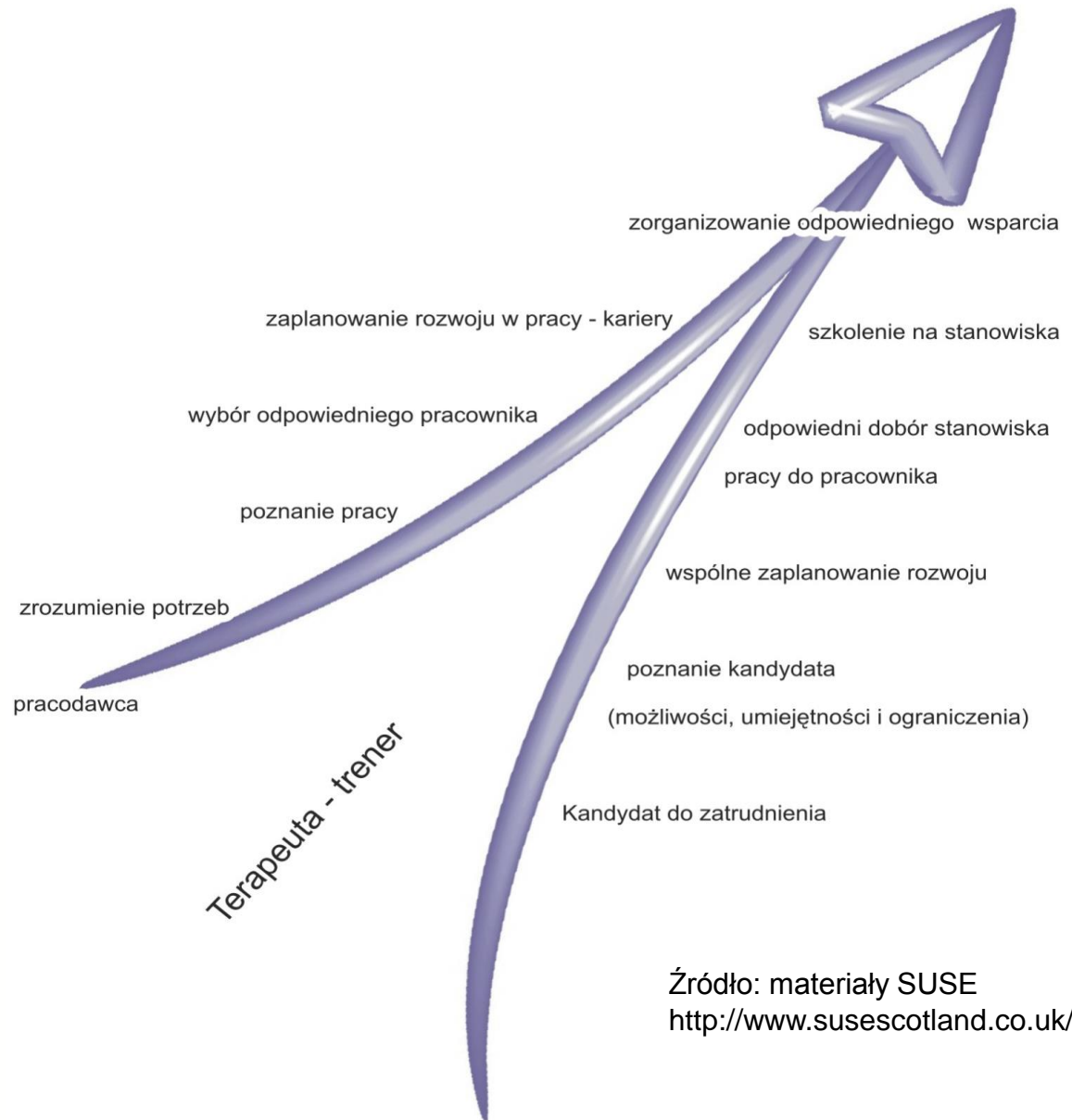
Nauka pracy w pracy

Trwałe zatrudnienie

Model Job Coaching

trening
+
coaching
+
długoterminowe
wsparcie

Źródło: materiały SUSE
<http://www.susescotland.co.uk/>

ZŁOTA ZASADA PRACY TRENERÓW

„Brak postępów w uczeniu się, w jakiejkolwiek konkretnej sytuacji, powinien być najpierw zinterpretowany jako, raczej wynik niewłaściwej lub niewystarczającej strategii nauczania, a **NIE** jako niezdolności ucznia do nauki”.

Marc Gold

ZAPAMIĘTAJ !

- **Nie ma specjalnych stanowisk dla osób niepełnosprawnych ani szczególnego sektora działań**
- Osoby te osiągają normalną wydajność jeżeli są zatrudnione na stanowisku dostosowanym do swoich indywidualnych możliwości i ograniczeń

Centrum DZWONI

**Doradztwa
Zawodowego i
Wspierania
Osób
Niepełnosprawnych
Intelektualnie**

Pierwsza w Polsce

licencjonowana agencja pośrednictwa pracy oraz poradnictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i doradztwa personalnego dla pracodawców działająca zgodnie z modelem zatrudnienia wspomaganego

wpis do KRAZ: 2835

Centra DZWONI w Polsce

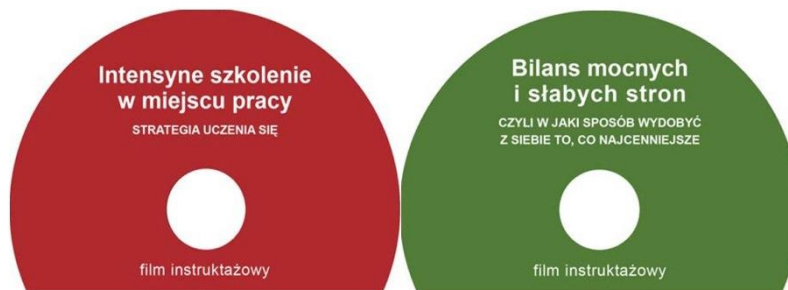
KOMPLEKSOWA DIAGNOZA FUNKCJONALNA

ZAPLANOWANIE
ŚCIEŻKI
KARIERY
ZAWODOWEJ

- Diagnoza doradcza
- Diagnoza psychologiczna
- Warsztaty umiejętności praktycznych

- **Świadome planowanie kariery zawodowej przez osobę z niepełnosprawnością intelektualną**

NRZĘDZIA POMOCNE W PLANOWANIU KARIERY OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

Projekt finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Projekt finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

MODEL DZIAŁANIA

PRACA

PRAKTYKA

POŚREDNICTWO
PRACY

WARSZTATY
GRUPOWE

DIAGNOZA
(DORADCA
PSYCHOLOG)

PRÓBKİ PRACY

WAŻNE!

Należy pomóc przenieść ludzi z modelu zależności do modelu niezależności.

PRZEJŚCIE ZE SZKOŁY DO ZATRUDNIENIA. DZIAŁANIA WYKONANE Z POZIOMU SZKOŁY

- Orędownictwo/rzecznictwo u decydentów w celu ustalenia dalszego kształcenia i uczenia się dorosłych
- Stworzenie planu przejścia skoncentrowanego na osobie
- Zaangażowanie rodziców i specjalistów z agencji wspólnotowych w planowanie działań po zakończeniu szkoły
- Zaangażowanie młodzieży w planowanie w celu zdobycia lepszych rezultatów w kształceniu
- Zapewnienie możliwości doświadczenia pracy przez uczniów
- Zapewnienie bardziej dostępnych informacji, aby pomóc w dokonywaniu wyborów
- Polecenie uczniów do społecznościowych programów dot. niepełnosprawności, które są najbardziej pomocne w realizacji ich potrzeb
- Wzięcie pod uwagę możliwości nauki w szkole wyższej
- Zanim uczniowie opuszczają szkołę, dostarcz do społecznej agencji usługowej informacje o liczbie uczniów ze specjalnymi potrzebami i opis tych potrzeb; Czyniąc to dasz agencjom odpowiednie informacje i czas na zaplanowanie odpowiedniej usługi
- Stale dokonuj poprawy procesu przejścia.

REFLEKSJE I REKOMENDACJE

W jaki sposób wspierać:

- Osobę ;
- Pracodawcę;
- Rodzinę;
- Kadrę pedagogiczną,

aby uczeń rozwijał swoje kompetencje społeczno -
zawodowe i podjął zatrudnienie?

Dziękuję za uwagę i zapraszam do kontaktu:

m.zakrzewska@pfzw.pl

monika.zakrzewska@psoni.org.pl